

Datum van inontvangstneming : 05/12/2014

Zaak C-489/14**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

4 november 2014

Verwijzende rechter:

High Court of Justice (England and Wales), Family Division
(United Kingdom)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 oktober 2014

Verzoekende partij:

A.

Verwerende partij:

B.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekende en verwerende partij hebben beiden de Franse nationaliteit. Zij huwden in Frankrijk in 1997 en verhuisden naar het Verenigd Koninkrijk in 2000. Zij zijn vervolgens uit elkaar gegaan. Verzoekende partij heeft echtscheiding van verwerende partij aangevraagd bij de verwijzende rechterlijke instantie.
- 2 Voorafgaande aan het aanvragen van een echtscheiding bij de verwijzende rechterlijke instantie heeft verwerende partij een scheiding van tafel en bed aangevraagd bij de rechterlijke instanties in Frankrijk. Die aanvraag, die verwerende partij lijkt te hebben ingediend zonder een noemenswaardige mate van zorgvuldigheid in acht te nemen, is nu van rechtswege vervallen. Onmiddellijk na het vervallen van die aanvraag heeft verwerende partij bij de rechterlijke instanties in Frankrijk een echtscheiding aangevraagd.
- 3 Verwerende partij heeft zich tot de verwijzende rechterlijke instantie gericht met het verzoek de voor die instantie aanhangig gemaakte gerechtelijke procedure

niet-ontvankelijk te verklaren op grond van het feit dat op het moment waarop de echtscheiding werd aangevraagd, de rechtsmacht van de Franse rechterlijke instanties was gevestigd conform artikel 19 van verordening nr. 2201/2003.¹

Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

- 4 De verwijzende rechterlijke instantie wil graag weten of in alle omstandigheden van het geval de rechtsmacht van de rechterlijke instanties in Frankrijk is „gevestigd” in de zin van artikel 19, leden 1 en 3 van verordening nr. 2201/2003.
- 5 Het verzoek om een prejudiciële beslissing is ingesteld op grond van artikel 267 VWEU.

Prejudiciële vragen

- 6 1. Wat moet, uit het oogpunt van artikel 19, leden 1 en 3 [van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000 (PB L 338, blz. 1), worden verstaan onder „gevestigd” onder omstandigheden waarin:
 - a. verzoekende partij in de procedure bij de gerechtelijke instantie waar de zaak voor het eerst aanhangig is gemaakt („de eerste procedure”) zo goed als geen stappen onderneemt die verder gaan dan de eerste afspraak bij de rechter en in het bijzonder geen verzoekschrift (*assignation*) indient binnen de termijn waarna de vordering (*requête*) zal vervallen, met als resultaat dat de eerste gerechtelijke procedure door tijdsverloop zonder uitspraak vervalt, conform het lokale (Franse) recht dat van toepassing is in de eerste procedure, namelijk 30 maanden na de eerste verkennende hoorzitting;
 - b. de eerste procedure, zoals hierboven, zeer kort vervalt (drie dagen) nadat de vordering in de procedure die bij de tweede rechterlijke instantie aanhangig is gemaakt („de tweede procedure”), is ingediend in Engeland, met als gevolg dat geen uitspraak is gedaan in Frankrijk en geen gevaar bestaat voor onverenigbare uitspraken in de eerste en de tweede procedure; en
 - c. verzoekende partij in de eerste procedure, ten gevolge van de tijdzone van het Verenigd Koninkrijk, na het vervallen van de eerste procedure, steeds de mogelijkheid zou hebben een echtscheiding aan te vragen in Frankrijk

¹ Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000 (PB L 338, blz. 1).

voordat verzoekende partij in onderhavige zaak een echtscheiding zou kunnen aanvragen in Engeland?

2. In het bijzonder, strekt „gevestigd’ ertoe dat verzoekende partij in de eerste procedure stappen moet zetten ter spoedige en zorgvuldige afwikkeling van de eerste gerechtelijke procedure teneinde het geschil op te lossen (hetzij bij een rechterlijke instantie, hetzij door onderling overleg) of staat het verzoekende partij in de eerste procedure, eenmaal verzekerd van rechtsmacht op grond van artikel 3 en artikel 19, lid, 1, vrij in het geheel geen inhoudelijke stappen te zetten ter afwikkeling van de eerste, zoals hierboven beschreven procedure en is deze partij bijgevolg vrij de afwikkeling van de tweede procedure een halt toe te roepen en ervoor te zorgen dat het geschil als geheel in een impasse belandt?

Aangevoerde bepalingen van gemeenschapsrecht

- 7 Verordening nr. 2201/2003.
- 8 Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2012 L 351, blz.1).
- 9 Arrest Gantner Electronic (C-111/01, EU:C:2003:257, punt 30).
- 10 Arrest Cartier parfums – lunettes SAS en Axa Corporate Solutions assurances SA, (C-1/13, EU:C:2014:109).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

- 11 Trusts of Land and Appointment of Trustees Act 1996, section 14.
- 12 *Henderson v Henderson v Henderson* [1843] 3 Hare 100.
- 13 *Johnson v Gore Wood v Gore Wood* [2000] UKHL 65.
- 14 *C v S v S* [2011] FLR 19.
- 15 Children Act 1989.
- 16 Senior Courts Act 1981, section 49, lid 2.
- 17 *AB v CB v CB* [2012] 2 FLR 29.
- 18 *Philips v Peace* [2005] WLR 3246.
- 19 *Re P* [2003] 2 FLR 865.

- 20 Artikelen 394, 395 en 1113 van het Franse wetboek van burgerlijk procesrecht.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 21 Partijen hebben de Franse nationaliteit. In 1997 zijn zij gehuwd in Frankrijk en in 2000 verhuisden zij naar het Verenigd Koninkrijk. Zij hebben drie kinderen: twee tweelingdochters van nu 14 en een zoon van 12. Partijen gingen feitelijk gescheiden leven in juni 2010.
- 22 Op 30 maart 2011 heeft verwerende partij een scheiding van tafel en bed aangevraagd bij de rechtbank van Nanterre, Frankrijk. In mei 2011 heeft verzoekende partij (i) kinderalimentatie aangevraagd bij het plaatselijke alimentatiebureau (Child Support Agency) in het Verenigd Koninkrijk, (ii) een echtscheiding aangevraagd bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales, en (iii) een afzonderlijk verzoek om kinderalimentatie ingediend bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales.
- 23 Op 15 december 2011 bepaalde de rechtbank van Nanterre bij vonnis in eerste aanleg, dat zij rechtsmacht had met betrekking tot het opleggen van tussentijdse maatregelen en dat kwesties met betrekking tot de kinderen, waaronder begrepen kinderalimentatie, moesten worden afgedaan in Engeland. Tegelijkertijd wees de rechtbank verzoekende partij partneralimentatie toe ten belope van EUR 5000 per maand en gaf zij een notaris de opdracht om binnen zes maanden een overzicht op te stellen van alle bezittingen van partijen.
- 24 De aanvraag tot echtscheiding die verzoekende partij had ingediend bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales, werd, gelet op de bepalingen van artikel 19 van verordening nr. 2201/2003, unaniem verworpen op 7 november 2012.
- 25 Nadat beide partijen tegen de uitspraak waarnaar in punt 23 hierboven verwezen wordt, in beroep zijn gegaan, heeft het hof van beroep in Frankrijk bij uitspraak van 22 november 2012 die beroepen verworpen.
- 26 Zonder de aanvraag tot scheiding van tafel en bed in Frankrijk in te trekken, heeft verwerende partij daar op 17 december 2012 echtscheiding aangevraagd.
- 27 Op 9 januari 2013 heeft verwerende partij een beroep ingesteld bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales op grond van section 14 van de Trusts of Land and Appointment of Trustees Act 1996 en een uitspraak in recht gevraagd inzake de aard, de grootte en het ten gelde maken van haar aandeel in de voormalige echtelijke woning.
- 28 Op 11 juli 2013 werd de echtscheidingsaanvraag van verwerende partij door de rechterlijke instanties in Frankrijk verworpen op grond van het feit dat de

aanvraag ongeldig was zolang de procedure tot scheiding van tafel en bed nog niet was afgerond.

- 29 Op 16 juni 2014 om middernacht is de aanvraag tot scheiding van tafel en bed, die was ingediend bij de rechterlijke instanties in Frankrijk, automatisch van rechtswege vervallen.
- 30 Op 13 juni 2014, dat wil zeggen drie dagen voor het vervallen van die aanvraag, heeft verzoekende partij een tweede echtscheidingsaanvraag ingediend bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales. Op 6 juni 2014 heeft zij de verwijzende rechterlijke instantie verzocht te verklaren, dat die aanvraag slechts op 17 juni 2014 om 1 minuut na middernacht van kracht zou worden. Dat verzoek werd geweigerd op grond van het feit dat er geen procedure bestond die de rechterlijke instantie de mogelijkheid zou bieden een dergelijke verklaring te doen.
- 31 Op 17 juni 2014, om 8:20 uur lokale tijd (dat wil zeggen om 7:20 uur in het Verenigd Koninkrijk) heeft verwerende partij een echtscheiding aangevraagd bij het Tribunal de Grande Instance van Parijs. Op dat tijdstip zou verzoekende partij onmogelijk in staat zijn geweest een gelijkwaardige aanvraag in te dienen bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales. Als gevolg hiervan kon verzoekende partij zich niet in een situatie hebben gebracht, waarin (a) zij een echtscheiding kon hebben aangevraagd bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales (b) voordat verwerende partij dit zou hebben gedaan bij de rechterlijke instanties in Frankrijk.
- 32 Op 9 oktober 2014 verzocht verwerende partij de echtscheiding die verzoekende partij op 13 juni 2014 bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales had aangevraagd, niet-ontvankelijk te laten verklaren. Dat is het geschil dat momenteel voorligt bij de verwijzende rechterlijke instantie in het hoofdgeding.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 33 Verwerende partij stelt, dat op de dag waarop verzoekende partij een echtscheiding had aangevraagd, dat wil zeggen op 13 juni 2014, de rechtsmacht van de rechterlijke instanties in Frankrijk ondubbelzinnig en onweerlegbaar was gevestigd in die zin van artikel 18 van verordening nr. 2201/2003. Dat is het geval, niettegenstaande het feit dat de aanvraag tot scheiding van tafel en bed in kwestie op het punt stond te vervallen. Conform artikel 19, lid 3, is de verwijzende rechter verplicht zich onbevoegd te verklaren. Ter ondersteuning van haar standpunt over de wijze waarop het begrip „gevestigd” in de zin van artikel 19 van die verordening moet worden uitgelegd, beroept verwerende partij zich onder andere op de punten 40, 43 en 45 van het arrest Cartier parfums-lunettes SAS en Axa Corporate Solutions Assurances SA.

- 34 Indien een procespartij – zoals verwerende partij – die niet te goeder trouw is, een proces voert dat zij aanhangig heeft gemaakt bij de rechterlijke instantie van haar keuze, kan naar de mening van verzoekende partij niet worden gesteld dat de rechtsmacht van de rechterlijke instantie waar het proces als eerste aanhangig is gemaakt, is „gevestigd” in de zin van artikel 19, lid 3, van verordening nr. 2201/2003. Die term moet zo worden uitgelegd dat hij meer betekent dan het enkele aanhangig maken van de zaak bij de rechterlijke instantie in kwestie. Hij dient immers te strekken tot een verplichting de spoedige en zorgvuldige afwikkeling van de zaak te bevorderen, vooral met het oog op het onderwerp van het geschil. Aanvaarding van willekeurig welke andere uitleg, zou partijen in een echtscheidingsproces de mogelijkheid geven een aanvraag in te dienen waarover zij zeggenschap zouden blijven houden en waarvan zij de behandeling onredelijk lang zouden kunnen vertragen. Ook zou het hun de mogelijkheid geven een dergelijk proces aanhangig te maken bij een rechterlijke instantie waarvan zij weten dat deze allicht terughoudend zal zijn in de behandeling van de zaak.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 35 De verwijzende rechterlijke instantie maakt zich zorgen over het feit dat bijna viereneenhalf jaar nadat verzoekende en verwerende partij feitelijk gescheiden van elkaar zijn gaan leven, partijen niet dichterbij een oplossing van hun geschillen zijn dan daarvoor.
- 36 Wat betreft de handelswijze van verwerende partij, merkt de verwijzende rechterlijke instantie op, dat in de periode tussen de uitspraak van het hof van beroep in Frankrijk op 22 november 2012 en eind 2013 verwerende partij zo goed als niets had ondernomen met betrekking tot die zaak. Zij merkt voorts op, dat in het eerste halfjaar van 2014 verwerende partij op generlei wijze iets heeft gedaan om een uitspraak tot scheiding van tafel en bed te verkrijgen. De rechterlijke instantie wijst er ook op, dat verwerende partij, niettegenstaande haar uitdrukkelijke wens om in Frankrijk te scheiden, een vordering met betrekking tot de voormalige echtelijke woning aanhangig heeft gemaakt bij de rechterlijke instanties van Engeland en Wales. Het stelt vast dat verwerende partij duidelijk zich te allen tijde uitermate bewust was van het voordeel dat de Franse tijdzone bood en dat zij er gebruik van maakte om zeker te zijn dat ieder verzoekschrift dat na het vervallen van de aanvraag tot scheiding van tafel en bed zou worden ingediend, van haar afkomstig zou zijn en zou worden ingediend in Frankrijk.
- 37 Een verslag met betrekking tot meer in het algemeen het verloop van de aanvraag tot scheiding van tafel en bed die is ingediend bij de rechterlijke instanties in Frankrijk, is overgelegd aan de verwijzende rechterlijke instantie. Volgens dit verslag zou elk van beide partijen een, wat in het Frans wordt genoemd, *assignation* hebben kunnen indienen om een scheiding van tafel en bed te laten uitspreken. Voor de verwijzende rechterlijke instantie is het duidelijk waarom verzoekende partij een dergelijke actie niet heeft ondernomen, aangezien zij niet

wenst dat een echtscheiding wordt uitgesproken in Frankrijk. De verwijzende rechterlijke instantie acht het echter niet uit te leggen, dat verwerende partij dit niet heeft gedaan. Die verwijzende rechterlijke instantie is ervan overtuigd, dat verwerende partij, had zij dit wel gedaan, en niettegenstaande aangevoerde argumenten ten bewijze van het tegendeel, de aanvraag tot scheiding van tafel en bed had kunnen intrekken zonder voorafgaande toestemming van verzoekende partij te hoeven verkrijgen. Verwerende partij heeft geen verklaring afgelegd over haar beweegredenen om dit niet te doen.

- 38 De verwijzende rechterlijke instantie is duidelijk van mening, dat de situatie die voorligt, niet is overwogen ten tijde van het vaststellen van verordening nr. 2201/2203, aangezien het doel van deze richtlijn is een snelle afhandeling van aanvragen te garanderen en onverenigbare beslissingen te vermijden. Zij merkt op dat, hoewel artikel 15, lid 1, sub a, van verordening nr. 2201/2003 een procedure vaststelt voor de verwijzing van een zaak naar een andere rechterlijke instantie indien die beter in staat is de zaak te behandelen, die bepaling slechts van toepassing is op zaken waarbij kinderen zijn betrokken. Geen enkele bepaling in die verordening ziet op een dergelijke verwijzing in overige huwelijkszaken, niettegenstaande het feit dat de artikelen 33 en 34 van verordening nr. 1215/2012, zodra zij in werking zijn getreden, een dergelijke procedure voor civielrechtelijke zaken in het algemeen zullen invoeren.
- 39 De verwijzende rechterlijke instantie merkt op, dat de door verzoekende partij voorgestelde uitlegging van artikel 9 van verordening nr. 2201/2003, niet alleen neerkomt op een afwijking van de bewoordingen van die bepaling, maar waarschijnlijk ook zal afwijken van punt 27 van het arrest *Ganter Electronic*. Niettemin biedt een uitleg op grond van elk van beide benaderingen veel ruimte voor vertragingen en misbruik. Omgekeerd is de verwijzende rechterlijke instantie niet overtuigd door de argumenten van verwerende partij met betrekking tot het arrest *Cartier parfums-lunettes SAS en Axa Corporate Solutions assurances SA*. Dat arrest gaat niet over de situatie die bij de verwijzende rechterlijke instantie voorligt, waarbij één partij, in dit geval de verwerende partij, slechts minimale actie heeft ondernomen – voor zover zij dit al heeft gedaan – ter oplossing van het onderliggende geschil. De verwijzende rechterlijke instantie beschrijft deze handelwijze als „een misbruik”.
- 40 De verwijzende rechterlijke instantie merkt op, dat zij verplicht is de echtscheidingsaanvraag van verzoekende partij, samen met alle nevenvorderingen, op te schorten vanwege het indienen van het verzoek om een prejudiciële beslissing. Daarnaast instrueert het beide partijen de Franse rechterlijke instantie waar verwerende partij een scheidingsaanvraag heeft ingediend, ervan te overtuigen een gelijksoortige uitspraak met opschortende werking te doen.
- 41 De verwijzende rechterlijke instantie merkt op, dat zodra de vordering tot scheiding van tafel en bed bij de rechterlijke instanties in Frankrijk was vervallen, verwerende partij onmiddellijk ophield te voldoen aan haar door die instanties

opgelegde verplichting tot betaling van tussentijdse partneralimentatie en tegelijkertijd de verplichte betaling van kinderalimentatie van de Child Support Agency stopzette. Sindsdien heeft verzoekende partij van verwerende partij geen alimentatie ontvangen, noch voor zichzelf, noch voor de kinderen, al moet worden opgemerkt, dat verwerende partij verzoekende partij een aanbod heeft gedaan met betrekking tot kinderalimentatie en schoolkosten. Wat betreft het laatste, in december zal bij een andere afdeling van de verwijzende rechterlijke instantie een hoorzitting plaatsvinden, waarbij waarschijnlijk rekening moet worden gehouden met de mate waarin verwerende partij wel of niet adequate tussentijdse alimentatie heeft betaald.

- 42 Alle door de verwijzende rechterlijke instantie gedane feitelijke vaststellingen zijn in de huidige fase van de procedure slechts naar hun aard voorlopig. Verwerende partij heeft de verwijzende rechterlijke instantie geen duidelijkheid verschaft omtrent haar handelswijze met betrekking tot de echtscheidingsaanvraag die zij heeft ingediend bij de rechterlijke instanties in Frankrijk.
- 43 Met het oog op de emotionele tol die de duur van de procedure tot nu toe niet alleen van partijen heeft geëist, maar ook van de uit het huwelijk geboren kinderen, verzoekt de verwijzende rechterlijke instantie het Hof van Justitie het verzoek om een prejudiciële beslissing te behandelen volgens de versnelde procedure, overeenkomstig artikel 105 van het Reglement voor de procesvoering.